

DELEGATIONSBeslut

Dnr: KFKS 2021/623

Mark- och miljööverdomstolen

Ställningstagande om behov av lokal masshantering

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lämna framställan till Mark- och miljööverdomstolen vid huvudförhandling i mål M 459-20 i enlighet med skälen till detta beslut.

Detta beslut fattas av kommunstyrelsens ordförande med stöd av 6 kap 39 § kommunallagen och punkten 1.1 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Skäl för beslut

Nacka kommun har blivit kallad till huvudförhandling och syn i Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 459-20 angående tillstånd till återvinnings- och bergtäktsverksamhet samt vattenverksamhet i Nacka. Kommunen avser att redogöra för det lokala behovet av masshantering vid huvudförhandlingen.

Detta beslut fattas av kommunstyrelsens ordförande då kommunstyrelsens avgörande inte kan avvakta till kommande sammanträde eftersom huvudförhandlingen i Mark- och miljööverdomstolen kommer att hållas den 1 juni 2021.

Behov av masshantering för Nackas utveckling

Den stadsutveckling som sker i Nacka kommun har grund i kommunens översiktsplan, Hållbar framtid i Nacka, och de stadsbyggnadsstrategier som återfinns där, vilka innebär att utveckla en tät och blandad stad på västra Sicklaön, att utveckla våra lokala centrum men även utbyggd kollektivtrafik med tunnelbana. Stadsutvecklingen och tunnelbanans utbyggnad till Nacka både skapar och har behov av massor. Hantering av massor handlar om att både ta hand om berg som behöver krossas, men även att se till att både kommunen och byggaktörerna har tillgång till de fyllnadsmassor som behövs i utbyggnaden.

I takt med att Stockholms län växer ökar risken för ett underskott av berg- och jordmaterial som kommer att hindra utvecklingen av länet. Tillgången till berg- och jordmaterial kommer framförallt från jord- och bergtäkter i länet, och analyser tyder på att det kommer råda en brist på detta material i regionen redan under innevarande år. De överskottsmassor som

genereras i bygg- och infrastrukturprojekt (berg i olika fraktioner, asfalt, jord och lera) kan vara ett komplement för att minska underskottet av material i regionen.

Inom Nacka kommun kommer stora mängder berg behövas sprängas bort för att möjliggöra byggnation av bostäder, arbetsplatser och service och anlägga vägar och dra ut kommunalt VA. När infrastruktur så som vägar och VA byggs ut behövs fyllnadsmaterial som kan bestå av just de överskottsmassor som uppstått i andra projekt i närområdet. Som exempel har kommunen beräknat att för utbyggnaden av allmänna anläggningar i Sydöstra Boo kommer 90 000 kubikmeter jord- och bergmaterial behöva transporteras bort vilket motsvarar 9000 lastbilstransporter. Dessa kan med fördel köras till en närliggande masshanteringsyta, så som Kovik, för att sorteras och återanvändas inom Nacka-Värmdöområdet.

Kommunen har även gjort massbalansberäkningar för Nacka stad som visar att genomförandet av stadsutvecklingen på västra Sicklaön genererar ca 12 miljoner ton jord- och bergmaterial som behöver schaktas och sprängas bort. Av detta är ca 9 miljoner ton berg. Av dessa 9 miljoner ton beräknas ca 4 miljoner ton behöva användas i utbyggnaden av västra Sicklaön som fyllnadsmaterial, och en lokal hantering har då stora fördelar, både miljömässigt och ekonomiskt.

Masshantering i Nacka kommun

Det är en utmaning att identifiera lokala platser för hantering av massor. I RUFS (Regional utvecklingsplan för Stockholm) pekas Kovik i Nacka ut som ett regionalt intresse som plats för att hantera massor. Även i Nacka kommuns översiktsplan beskrivs Kovik som ett befintligt område för ändamålet och mark har reserverats för en utökning på grund av framtida ökade behov av återvinning av avfall och massor. Detta är i linje med det avtal om anläggningsarrende som kommunen har med Frentab för denna plats. Arrendetiden i avtalet sträcker sig till 2039-02-28.

Av översiktsplanen framgår även att ”Vid utökad verksamhet på platsen bör Lagnövägens standard förbättras”. Inför ansökan om ny bergtäkt i Kovik har därför kommunen och Frentab tecknat en överenskommelse om finansiering av trafikåtgärder på Lagnövägen för att öka trafiksäkerheten för främst gång- och cykeltrafikanter. I syfte att uppnå en god trafiksäkerhet för alla trafikslag längs Lagnövägen har Trafikverket tillsammans med Nacka och Värmdö kommun inlett en åtgärdsvalsstudie för Lagnövägen, ”ÅVS trafiksäkerhet väg 642 Lagnövägen”. Studien beräknas bli klar under 2021 och ska mynna ut i att parterna enas om lämpliga åtgärder.

Miljö, ekonomi och framkomlighet

Om masshanteringen inte kan göras lokalt krävs långväga transporter för att kunna hantera och återanvända massorna. Transporterna blir då en miljöbelastande, tidskrävande och ekonomisk påfrestning. Att hantera massorna på ett lokalt och cirkulärt sätt handlar således om ansvarsfull stadsutveckling, där det finns en stor potential att spara pengar, minska

klimatpåverkan samt minska tunga transporter och minimera negativ påverkan på framkomligheten.

De ekonomiska vinsterna vid lokal masshantering med förkortade transportavstånd är betydande. Beräkningar som Nacka kommun har gjort visar att vid utbyggnaden av västra Sicklaön kan Nacka kommun och de privata byggaktörerna tillsammans spara cirka en miljard kronor om massorna hanteras lokalt.

Kortare transporter bidrar även till minskad trängsel på vägarna i kommunen. Detta är särskilt angeläget då många infrastrukturprojekt som redan pågår idag negativt påverkar framkomligheten i kommunen. Om de fyra miljoner ton berg som behövs för utbyggnaden av västra Sicklaön kom från lokalt återanvända massor skulle det innebära 14 000 lastbilstransporter färre per år, vilket är en betydande nytta med hänsyn till framkomlighet, slitage på vägarna, buller och trafiksäkerhet. Även klimatbesparingen är betydande: en lokal hantering av massorna skulle medföra att utsläpp på 10 000 ton koldioxidekvivalenter skulle kunna undvikas på grund av kortare transporter.

Att hantera massorna på ett lokalt och cirkulärt sätt innebär således att ta ett helhetsansvar för stadsutvecklingen. Nacka kommun vill bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att verka för ett lokalt omhändertagande av massor i östra Stockholmsregionen.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Mats Gerdau".

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

